

Az Európai Gyepgazdálkodási Szövetség 14. Szimpóziuma

Nagy Géza

Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum,
Agrárgazdasági és Vidékfejlesztési Kar,
Vidékfejlesztési és Tájhasznosítási Tanszék, Debrecen

2007. szeptember 3-6. között rendezte az Európai Gyepgazdálkodási Szövetség (European Grassland Federation) 14. szimpóziumát (14th Symposium of the EGF) a belgiumi Gentben. A szimpóziium témájáról a rendező szervezetek (a Belga Gyep- és szalastakarmány Társaság – Belgian Society for Grassland and Forage Crops; a Ghenti Egyetem; a Mezőgazdasági és Halászati Kutató Intézet – Institute of Agricultural and Fisheries Research) a Szövetség Végrehajtó Bizottságának (EGF Executive Committee) jóváhagyásával az „Állandó és időszakos gyepek – növény, környezet és ökonómia” (Permanent and temporary Grassland – Plant, Environment and Economy) témát választották.

A tudományos program a szövetség alapszabályában rögzített módon bonyolódott. Hétfőn egész nap, valamint kedden és szerdán délelőtt zajlottak a szekcioulések, kedden délután pedig a szakmai tanulmányút (mid-conference tour) tette kerekké a programot.

A szimpóziium címéhez és a várható érdeklődéshez igazodva a rendezvény tudományos bizottsága 3 szekcióra bontotta a programot.

1. A gyep termése és annak minősége
(Production and quality)
2. A gyepgazdálkodási mód hatása a környezetre
(Impact of grassland management systems on environment)
3. A gyepgazdálkodás társadalmi-gazdasági következményei
(Socio-economical consequences)

Szigorú lektorálás mellett a Szimpóziium Tudományos Bizottsága 132 dolgozatot tartott érdemesnek arra, hogy azok teljes terjedelemben megjelenjenek a Szövetség immár 12. tudományos kiadványában (Permanent and Temporary Grassland; Plant, Environment and Economy /Eds: A. de Vlieghe and L. Carlier/, Grassland Science in Europe. Vol. 12. EGF 2007. 3-6. September, Ghent, Belgium, 594.). Ezen dolgozatok összefoglalói mellett további 49 poszterként bemutatott téma összefoglalója (összesen tehát 181) került be a kisebb publikációs étéket képviselő „összefoglaló kötetbe” (Book of Abstracts).

A tanácskozás formailag a megszokott módon zajlott. Felkért előadók az adott témakörben fölvezették a tudomány jelenlegi helyzetét/ismereteit, beleszöve a saját legújabb tudományos eredményeiket. A felkért előadók után a felajánlott dolgozatokból néhány szóbeli előadás hangzott el az olyan résztémákból, amelyek a legjobban kapcsolódtak a szekció tudományos tartalmához. A legtöbb felajánlott dolgozatot poszter formában

mutathatták be a résztvevők (tudományos és publikációs értéküket ez nyilvánvalóan nem minősíti), majd vitaulések zárták le a szekciók programját.

A rendezvényhez kapcsolódó személyes tapasztalatok, amelyek szakmai körökben érdeklődésre tarthatnak számot:

1. A sokszínűség Európájában a gyephasználatot az alig használt extenzív gyepgazdálkodástól a nagyon intenzív gazdálkodásig sokféle változat jellemzi. Az intenzív gazdálkodási módok jellemző változatai a rendszeres gyepfelújítás, vagy a szántóföldi vetésforgóba illesztett rövid (néhány éves) fűfélékre alapozott szalastakarmány termesztés. Ezeknek számos nyugat-európai országban nagy hagyományai vannak. Tulajdonképpen ez indokolta a szimpóziium témaválasztását is, különösképpen azt követően, hogy 2004 óta az európai mezőgazdasági politika megkülönbözteti az állandó és ideiglenes gyepeket. A 796/2004 EC rendelet szerint: állandó gyep (legelő) terület az, amit gyep- vagy más szalastakarmány termesztésre használnak természetes módon (magpergással önmegújuló kultúrák), vagy művelés (vetés) által, és amelyeket nem vonnak be a gazdaság szántóföldi vetésváltásába 5 éves, vagy annál hosszabb időtartamra.
2. A kedvező növényi összetételű állandó gyepek javára írható, hogy állandó talajtakarást adnak, jó a termőképességük, számottevő a C-tároló képességük, meg tudnak kötni számos ásványi elemet és nitrát N-t a talajból, ellenállnak az erózióknak, stb. Ezzel szemben a rendszeresen felújított vagy az ideiglenes gyep lehetőséget ad a legújabb fajták használatára, amelyeknek jobb lehet a termőképessége, takarmányértéke, betegség ellenállása, stressz-tűrő képessége (szárazság, fagy, stb.).
3. Környezeti szempontból vitathatatlan az állandó gyepek előnye. De a szántóföldi vetésforgóba illesztett ideiglenes gyep is hasznos, mivel a gyep+szántóföldi növény földhasználat mellett a talaj szervesanyag készlete optimálisabb, mint az állandó szántóföldi (különösen kukorica) árunövény termesztés mellett. Emiatt mondható az el, hogy a gyep vetésforgóba illesztése javítja a talaj fizikai és biológiai tulajdonságait.
4. A gyep környezeti hatásai között ez alkalommal kiemelt figyelmet kapott a talajélet. Egy kiváló dolgozat (van Eekeren et al., 2007) a talaj – növény/gyökérzet – talajélet – talaj rendszerben vizsgálta a gyep és az egyéb földhasználati módok sajátosságait. Egy másik dolgozat (Denef

- et al., 2007) a mikrobiális talajélet reakcióját mutatta be más-más talajhasználat és növelt légköri CO₂ koncentráció mellett.
5. Növekszik a szakmai közélet és az európai farmertársadalom érdeklődése a bioenergia termelés iránt. Németországban jelenleg 3500, Ausztriában közel 300 bioenergia üzem működik 1000 MW, illetve 90 MW összteljesítménnyel. De növekedést prognosztizálnak (Taube et al., 2007) a gyepeken termelt biomasszából nyerhető bioenergia iránt. Ennek alapvetően kétirányú hatása lehet:
    - gyepterületek megszűnésével nőni fog a szántóföldi árunövények termőterülete néhány nagy gyepterületi arányú országban (ma még hatékonyabb a szemesterményekre alapozott bioenergia termelés),
    - környezeti (nevezetesen fajdiverzitás fenntartása elhanyagolt gyepeken) okok miatt célirányos agrárpolitikai eszközök jöhetnek létre, ami kedvez a gyepeknek.
  6. A szeminárium előtti vasárnapon az EGF 2 munkacsoportja tartotta fél-fél napos kerekasztal konferenciáját:

1. *munkacsoport*: Gyepek újratvetése és a gyepszántó vetésfogók
(Grassland Resowing and grass arable rotations)
2. *munkacsoport*: A tejtermelési módok és a környezet
(Dairy farming systems and environment)

Az elhangzott előadások és a munkacsoportok eddigi kiadványai a konferencia kiadvánnyal együtt kölcsönzésre elérhetők a DE ATC Vidékfejlesztési Tanszékén.

A szimpózium kiadványában 2 hazai dolgozat jelent meg (Szemán et al., 2007; Nagy, 2007). Ha a hazai gyepek kutatás helyzetét és a szakmai-tudományos műhelyek pénzügyi lehetőségeit tekintjük, akkor talán érthető szerény jelenlétünk. Az Európai Szövetség legközelebbi konferenciáját 2008. június 9-12. között Uppsalában, Svédországban rendezik. Anyagi okok miatt jelentősebb részvétel magyarok részéről itt sem várható. Ugyanakkor már most készülhetünk a 2009. évi európai rendezvényre, amit minden bizonnyal a cseh kollegáknak ítél oda a végrehajtó bizottság.

HIVATKOZÁSOK

- Denef, K.-Wilasini, M.-Bubenheim, H.-Lenhart, K.-Müller, C.-van Cleemput, O.-Boeckx, P. (2007): Grassland microbial community shifts in relation to management and elevated CO₂. Permanent and Temporary Grassland; Plant, Environment and Economy /Eds: A. de Vlieghe-L. Carlier/, Grassland Science in Europe. Vol. 12. EGF 2007. 3-6. September, Ghent, Belgium, 259-266.
- Nagy, G. (2007): Phenological spring development and nutritive value of brome grass. Permanent and Temporary Grassland; Plant, Environment and Economy /Eds: A. de Vlieghe-L. Carlier/, Grassland Science in Europe. Vol. 12. EGF 2007. 3-6. September, Ghent, Belgium, 78-81.
- Szemán, L.-Kádár, I.-Kovács, P. (2007): The effect of "gyimesi racka" sheep grazing on permanent grassland biodiversity. Permanent and Temporary Grassland; Plant, Environment and Economy /Eds: A. de Vlieghe-L. Carlier/, Grassland Science in Europe. Vol. 12. EGF 2007. 3-6. September, Ghent, Belgium, 283-286.
- Taube, F.-Hermann, A.-Pötsch, E.M. (2007): What are the consequences of producing energy crops in the European Union for grassland renovation and new forage production systems? Permanent and Temporary Grassland; Plant, Environment and Economy /Eds: A. de Vlieghe-L. Carlier/, Grassland Science in Europe. Vol. 12. EGF 2007. 3-6. September, Ghent, Belgium, 463-471.
- van Eekeren, N.-Murray, P.J.-Smeding, F.W. (2007): Soil biota in grassland, its ecosystem services and the impact of management. Permanent and Temporary Grassland; Plant, Environment and Economy /Eds: A. de Vlieghe-L. Carlier/, Grassland Science in Europe. Vol. 12. EGF 2007. 3-6. September, Ghent, Belgium, 247-258.